

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 183/2019-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť správcu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť správcu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. októbra 2019 doručená ústavná s'ťažnosť správcu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva:

„Navrhovateľ ako Žalobca sa podanou žalobou na Okresnom súde Žilina domáhal voči Žalovanému: [REDACTED], so sídlom [REDACTED], [REDACTED], zaplatenia sumy 293.566,- EUR spolu s príslušenstvom. Dňa 09.05.2008 úpadca a Žalovaný uzatvorili v písomnej podobe zmluvu o dielo, na základe ktorej mal úpadca vykonať pre Žalovaného ako objednávateľa, prístavbu domova dôchodcov v [REDACTED]. Žalovaný tvrdil, že úpadca bol v omeškani s realizáciou diela a zároveň vytýkal vady diela, čo bolo dôvodom, pre ktorý dňa 27.07.2009 pristúpil k odstúpeniu.“

3. V ústavnej s'ťažnosti sa ďalej uvádza, že „Okresný súd Žilina rozsudkom zo dňa 11.04.2017, č. k. 10Cb/57/2011-568 rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči Žalobcovi v celom rozsahu. Voči rozsudku okresného súdu podal Žalobca prostredníctvom právneho zástupcu včas

odvolanie, o ktorom rozhodoval odvolací súd. Krajský súd v Žiline rozhodol o podanom odvolaní rozsudkom zo dňa 31.01.2018, č. k. 13Cob/167/2017-619, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil.“.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že *«Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 13Cob/167/2017-619 zo dňa 31.01.2018, ktorým rozsudok Okresného súdu Žilina, č. k.: 10Cb/57/2011-568 zo dňa 11.04.2017 potvrdil v celom rozsahu, podal Navrhovateľ ako Žalobca, prostredníctvom svojho právneho zástupcu v zákonnej lehote dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ktoré odôvodnil nasledovne:*

- Úpadca a Žalovaný podpísali dňa 09.05.2008 zmluvu o dielo, ktorá je však absolútne neplatná, keďže za úpadcu Zmluvu podpísal len jeden z konateľov, napriek tomu, že konat' v mene spoločnosti sú povinní spoločne. Napriek absolútnej neplatnosti zmluvy o dielo, zmluvné strany uzatvorili ústnu zmluvu o dielo, ktorou si dohodli jej predmet, cenu. Nakoľko je písomná podoba tejto zmluvy absolútne neplatná, nemožno na ňu prihliadať a akýkoľvek právny úkon na ňu nadväzujúci „sleduje jej osud“, preto je zásadne absolútne neplatný aj takýto právny úkon. Odstúpenie od zmluvy zo strany Žalovaného zo dňa 27.07.2009 preto nemôže byť vyhodnotené ako platné, nakoľko mal Žalovaný v úmysle odstúpením ukončiť zmluvu, ktorá neexistovala. Vzhľadom na pretrvávajúce nezhody medzi zmluvnými stranami a tiež z dôvodu, že si Žalovaný neplnil svoj splatný záväzok z už vystavených a splatných faktúr, ani úpadca nemal záujem na ďalšom trvaní zmluvy, a preto k ukončeniu zmluvy o dielo došlo konkludentne. Následné písomné odstúpenie od zmluvy zo strany Žalovaného, opierajúce sa o dôvody podľa absolútne neplatnej písomnej Zmluvy o dielo, nemožno považovať za platné odstúpenie.

Odstúpenie od zmluvy Žalovaným nemôže byť vyhodnotené ako platné tiež z toho dôvodu, že preň neboli splnené zákonné podmienky. Ako bolo namietané v priebehu konania, Žalovaný nepreukázal existenciu dôvodov a splnenie zákonných predpokladov pre platné odstúpenie od Zmluvy. Ani vo vzťahu k tejto otázke odvolací súd nezaujal správne právne posúdenie, resp. sa k tomuto ani nevyjadril, napriek tomu, že zo strany Žalobcu boli tieto skutočnosti namietané.

Súdy preto nesprávne vyhodnotili, resp. zostalo nepreukázané a nezistené či Žalovanému vôbec vznikol nárok z väd vykonaného diela ako to tvrdil. Napriek Žalobcom prezentovaným námietkam, že zo strany Žalovaného nebolo preukázané vadné plnenie diela úpadcom, okresný, ani odvolací súd vôbec neposudzovali, či pre odstúpenie boli splnené podmienky. Ak neboli splnené podmienky pre odstúpenie od zmluvy, ani v prípade platnosti zmluvy, ktorú chcel odstúpením Žalovaný ukončiť, by odstúpenie z jeho strany nemohlo byť platné. Existenciu väd diela v konaní tvrdil Žalovaný. Konateľ zhotoviteľa - úpadcu uviedol, že ak objednávateľ počas vykonávania diela vytýkal vady, tieto bezodkladne odstránili a pokračovali vo vykonávaní diela, inak by zo strany Žalovaného nedochádzalo k (čiastočným) úhradám vystavených faktúr. Po konkludentnom ukončení prác na diele však zo strany objednávateľa neboli zhotoviteľovi konkrétne vady vytýkané, boli Žalovaným len tvrdené bez ich bližšej špecifikácie, či bez toho, aby boli preukázané. Práce na diele boli úpadcom ukončené v letných mesiacoch roku 2009 a písomne vady Žalovaný vytkol až v priebehu roku 2010, t. j. so značným časovým odstupom - v tejto súvislosti sme namietali porušenie notifikačnej (reklamačnej) povinnosti Žalovaného v zmysle § 562 OBZ (preto akékoľvek prípadné nároky Žalovaného z väd diela mu nemôžu byť priznané), čo však zostalo zo strany odvolacieho súdu opomenuté. Žalovaný však nepreukázal, že by tieto ním tvrdené a vytýkané vady boli spôsobené činnosťou, resp. nečinnosťou úpadcu, pretože vzhľadom na časový odstup a na skutočnosť, že na stavbe v ■■■■■ vykonávali práce aj iné osoby, na základe dohody so Žalovaným, tieto vady vytýkané v roku 2010 mohli byť spôsobené vinou osoby odlišnej od úpadcu. Bolo preto vecou Žalovaného, aby preukázal, že tieto ním vytýkané vady skutočne aj existovali v čase ukončenia prác na diele úpadcom a že ich spôsobil úpadca.

Žalovaný realizoval čiastočné úhrady vystavených faktúr č. 1009004 a č. 1009007, a to bez akýchkoľvek výhrad či pripomienok. Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením odvolacieho, ani okresného súdu, že čiastočné úhrady zo strany Žalovaného boli len preddavkom a nie uznaním pohľadávky. Taktiež sa nemožno stotožniť s tvrdením, že ani na započítanie ako jednostranný právny úkon Žalovaného, ani vyjadrenia Žalovaného na pojednávaniach nemožno prihliadnuť ako na uznanie pohľadávky. Podľa záverov odvolacieho súdu, tieto úkony nemožno považovať za uznanie a vzhľadom na odstúpenie od zmluvy zo strany Žalovaného sa mal vzťah zo Zmluvy o dielo vyporiadať podľa ust. § 544

ods. 1 Obchodného zákonníka. Odvolací súd sa však vôbec nevysporiadal s argumentáciou Žalobcu, že pre vypořádanie tohto vzťahu malo byť použité ust. § 549 ods. 1 Obchodného zákonníka. Z čiastočného plnenia je preto možné vzhľadom na všetky okolnosti uvedené v § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka usudzovať, že plnením dlžník/Žalovaný uznal aj zvyšok záväzku. To možno vyvodit' i z pokusu o vykonanie započítania vo vzťahu k zvyšku dlhu. Preto posúdenie takéhoto prejavu vôle Žalovaného ako „preddavok“ je zo strany okresného i odvolacieho súdu prekvapivé a zarážajúce.».

5. Najvyšší súd ako súd dovolací o podanom dovolaní napadnutým uznesením rozhodol tak, že ho odmietol a žalovanému priznal proti žalobcovi (sťažovateľovi) nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Podľa sťažovateľa je napadnuté rozhodnutie arbitrárne a zjavne neodôvodnené, keďže sa v ňom najvyšší súd nevysporiadal dostatočne s jeho argumentáciou uvedenou v dovolaní a týkajúcou sa skutočnosti, že „súd prvej inštancie a tiež odvolací súd vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci, rovnako ako odôvodnenie Najvyššieho súdu SR vo vzťahu k argumentom o platnosti odstúpenia od zmluvy nekorešponduje s potvrdením rozhodnutia tak súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu o zamietnutí žaloby v celom rozsahu, kedy poukazujúc na účinky odstúpenia od zmluvy podľa Obchodného zákonníka, tieto nemajú za následok zánik zmluvy od počiatku, ale až momentom účinnosti odstúpenia od zmluvy, s čím sa pri posudzovaní nárokov Navrhovateľa a ich priznaní do momentu odstúpenia od zmluvy súdy žiadnym spôsobom nezaoberali.“.

6. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019, napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi prizná náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne a svojvoľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľa najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí nereagoval na všetky jeho podstatné námietky týkajúce sa skutočnosti, že nesprávne právne posúdil otázku platnosti odstúpenia od zmluvy žalovaným a otázku právnych úkonov smerujúcich k uznaniu záväzku žalovaným.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 rozhodol tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol.

19. Ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou v tomto konaní bolo posúdiť, či najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol o námietke sťažovateľa týkajúcej sa otázky platnosti odstúpenia od zmluvy žalovaným a otázky právnych úkonov smerujúcich k uznaniu záväzku žalovaným.

20. V relevantných častiach uznesenia sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 najvyšší súd predovšetkým uviedol:

«15. Podľa dovolateľa je potrebné vzhľadom na absolútnu neplatnosť písomnej zmluvy o dielo vyvodiť neplatnosť odstúpenia od zmluvy žalovaným, keďže akýkoľvek právny úkon, ktorý nadväzuje na neplatný právny úkon, má byť rovnako neplatný. Rovnako namieta, že odstúpenie od zmluvy je neplatné aj z toho dôvodu, že pre takýto postup žalovaného neboli splnené podmienky, keďže písomná zmluva o dielo je absolútne neplatná a nebola v konaní preukázaná existencia väd diela.

19. Pokiaľ dovolateľ namieta, že pre odstúpenie od zmluvy žalovaným neboli splnené podmienky, konkrétne nebolo preukázané vadné plnenie zo strany úpadcu a v konaní nebola preukázaná dohoda medzi úpadcom a žalovaným o možnosti odstúpenia od zmluvy v prípade vadného plnenia zhotoviteľom, žalobca tým namieta skutkové zistenia, vyplývajúce z vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie. Skutočnosť, že dovolateľ vymedzil v tejto časti prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania kritikou hodnotenia vykonaných dôkazov, nezodpovedá požiadavke vymedzenia dovolacieho dôvodu pre nesprávne právne posúdenie podľa § 432 ods. 1 a 2 C. s. p. Dovolací súd sa preto týmito dovolacími námietkami žalobcu zaoberať nemôže.

20. Odvolací súd podľa dovolateľa nesprávne posúdil otázku platnosti odstúpenia od zmluvy vzhľadom na absolútnu neplatnosť zmluvy o dielo. Uviedol, že nie je možné vysloviť platnosť odstúpenia od zmluvy, ktorá je od počiatku neplatná. K tvrdenému odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu označil uznesenie najvyššieho súdu. sp. zn. 4Cdo/111/2008 z 30. 06. 2009, podľa ktorého záverov pri určení neplatnosti odstúpenia od zmluvy je potrebné ako predbežnú otázku riešiť otázku platnosti zmluvy, pretože odstúpiť možno len od platnej zmluvy, keďže odstúpenie od neplatnej, teda neexistujúcej zmluvy, je neplatné už z tohto dôvodu, ktorým je rozpor so zákonom. Obdobný záver bol prijatý aj v rozsudku najvyššieho súdu, sp. zn. 1 Cdo/48/2010 z 29. 02. 2012, ktoré poukázalo na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej socialistickej republiky, sp. zn. 3Cz/36/74, publikované ako R 22/1976, podľa ktorého „základním předpokladem k tomu, aby mohli z důvodů v zákoně uvedených dojít k odstoupení od smlouvy, je ovšem i to, aby smlouva byla platně uzavřena, neboť nedošlo-li k tomu, pak se nemohlo od smlouvy odstoupit“.

21. Uvedený právny názor, podľa ktorého neplatnosť zmluvy zakladá neplatnosť odstúpenia od tejto zmluvy, je založený na premise, že záväzkový vzťah, ktorý mal byť založený zmluvou, v čase odstúpenia od tejto zmluvy neexistoval. V tu posudzovanej veci ale odvolací súd prijal záver, podľa ktorého písomne uzatvorená zmluva o dielo z 09. 05. 2008 je síce absolútne neplatným právnym úkonom, medzi úpadcom a žalovaným, ale prišlo k uzatvoreniu ústnej zmluvy o dielo, ktorej súčasťou bola aj zmluvná dohoda na možnosti odstúpenia od zmluvy žalovaným pre prípad vadného plnenia zhotoviteľom. Pre platné uzatvorenie zmluvy o dielo nie je zákonnou úpravou vyžadovaná jej písomná forma. Odvolací súd tak vychádzal z inej skutkovej situácie, než z akej vychádzali rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré dovolateľ poukázal. Záver o existencii záväzkového vzťahu založeného (ústnou) zmluvou o dielo vylučuje možnosť aplikácie právneho záveru o neplatnosti odstúpenia od zmluvy pre neplatnosť zmluvy o dielo. Najvyšší súd zároveň považuje za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že žalobcom označené rozhodnutia sa týkajú zmlúv, pre ktoré zákon obligatórne vyžaduje písomnú formu. V prípade rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/111/2008 a R 22/1976, bola predmetom konania kúpna zmluva na nehnuteľnosť a v prípade rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo/48/2010 zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Dovolací súd z uvedených dôvodov konštatuje, že odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení otázky platnosti odstúpenia od zmluvy žalovaným nezistil. V ďalšom rozhodnutí najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/73/2009 z 25. 11. 2010, označenom dovolateľom, bol vo vzťahu k tu posudzovanej veci vyslovený len právny záver o povahe absolútnej neplatnosti právneho úkonu, povinnosti súdu na takúto neplatnosť prihliadať z úradnej povinnosti a právnych účinkoch absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Dovolaciemu súdu ale nie je zrejmé, v čom sa mal odvolací súd pri právnom posúdení odkloniť od právnych záverov tohto rozhodnutia, keď jednoznačne uviedol, že písomne uzatvorená zmluva o dielo medzi úpadcom a žalovaným je absolútne neplatným právnym úkonom, avšak na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že medzi úpadcom a žalovaným prišlo k uzatvoreniu ústnej zmluvy o dielo. Odvolací súd rešpektoval právne závery vyjadrené v uvedenom rozhodnutí najvyššieho súdu.

22. Dovolateľ namietal aj nesprávny výklad vôle žalovaného v započítacom prejave, ktorý spolu s čiastočným plnením faktúr vystavených úpadcom, mali podľa žalobcu za

následok uznanie záväzku žalovaným. Keďže prišlo k uznaniu záväzku zo strany žalovaného, vyvrátiteľná právna domnienka o existencii záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka prenáša dôkazné bremeno o opaku na žalovaného. Odvolací súd podľa dovolateľa vec nesprávne právne posúdil, keď na vyporiadanie vzájomných vzťahov mal aplikovať ust. § 549 ods. 1 Obchodného zákonníka a opomenul, že nárok na plnenie vznikol úpadcovi ešte v čase pred odstúpením od zmluvy. K uvedenému označil žalobca rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 4Obdo/7/2011 z 27. 07. 2011, rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 5Cdo/99/2009, 5Cdo/100/2009, 5Cdo/101/2009 z 19. 05. 2010 a uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 7MCdo/12/2011 z 20. 06. 2012.

23. Dovolacie námietky žalobcu smerujú proti právnomu posúdeniu odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že uznanie záväzku namietané žalobcom sa týka nárokov zo zmluvy o dielo, vzhľadom však na platné odstúpenie od zmluvy žalovaným, je potrebné nároky žalobcu posudzovať podľa § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka. Pre zistenie, o čo sa objednávateľ obohatil, nie je významná cena diela dohodnutá v zmluve o dielo. Nárok uplatnený žalobcom na zaplatenie zvyšnej časti ceny diela fakturovaného úpadcom, je kvalitatívne odlišný od nároku na vyporiadanie strán zrušenej zmluvy o dielo podľa § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka. Čiastočné úhrady faktúr žalovaným, vyjadrenia žalovaného na súdnych pojednávaniach, ako aj zápočet datovaný 18. 11. 2009, sa týkajú pohľadávky žalobcu na zaplatenie ceny diela v súlade so zmluvou o dielo. Odvolací súd uzavrel, že z dôvodu platného odstúpenia od zmluvy žalovaným, úpadca na plnenie podľa zmluvy o dielo už nemá nárok, preto je aj prípadné uznanie takéhoto záväzku žalovaného bezpredmetné.

26. Odstúpením od zmluvy podľa Obchodného zákonníka zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy, okrem výnimiek vymedzených v ustanovení § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na účinky odstúpenia od zmluvy v obchodnoprávných vzťahoch ex nunc, obsahuje Obchodný zákonník osobitnú právnu úpravu vyporiadania vzťahov vyplývajúcich zo zaniknutého záväzkového vzťahu v ust. § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka. Právo na plnenie zo zmluvy o dielo úpadcovi zaniklo platným odstúpením od zmluvy žalovaným a vzniklo mu nové právo požadovať vrátenie plnenia poskytnutého druhej zmluvnej strane.

29. *Uznanie záväzku žalovaným, namietané žalobcom, sa týka nároku na plnenie vyplývajúce zo zmluvy o dielo. Uvedené právo úpadcu momentom platného odstúpenia od zmluvy žalovaným zaniklo. Namietané nesprávne právne posúdenie uznania záväzku žalovaným preto nie je právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Ak by aj odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný platne uznal svoj záväzok voči úpadcovi, uznanie by sa vzťahovalo k záväzku zo zaniknutého záväzkového vzťahu. Uznanie záväzku žalovaným tvrdené žalobcom sa netýka nároku úpadcu na úhradu toho, o čo sa objednávateľ zhotovovaním veci obohatil. Sumy fakturované úpadcom podľa zmluvy o dielo zodpovedajú zmluvne dohodnutým cenám a nie peňažnému oceneniu nákladov, ktoré by objednávateľ musel vynaložiť v danom mieste a čase na dosiahnutie rovnakého plnenia s prihliadnutím na prípadnú vadnosť poskytnutého plnenia. Ani na základe prípadného záveru o platnom uznaní záväzku zo zmluvy o dielo žalovaným nemožno vzťahovať účinky uznania záväzku k inému záväzku, ktorý má iný právny základ a ktorého kvantifikácia je odlišná a závislá od iných skutočností. Právne posúdenie uznania záväzku žalovaným preto nie je právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci. Dovolanie žalobcu preto nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. prípustné.*

30. *Dovolateľom vyjadrená všeobecná nespokojnosť s vykonaným dokazovaním, skutkovými zisteniami a odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, nekorešponduje s požiadavkami na vymedzenie dovolacieho dôvodu v prípade dovolania, ktorého prípustnosť má byť založená podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a; C. s. p. Dovolanie prípustné podľa uvedeného ustanovenia je možné odôvodniť iba nesprávnym právnym posúdením.»*

21. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými či právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (m. m. I. ÚS 17/01).

22. Ústavný súd už judikoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemá a ani nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument sťažovateľa, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie

dôvodov rozhodnutia, ktoré sa v rámci konania o opravnom prostriedku preskúmavalo (napr. IV. ÚS 350/2014, IV. ÚS 4/2013, IV. ÚS 124/2011, II. ÚS 127/07). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamená, že všeobecný súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

23. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

24. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

25. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide

o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994, § 29; Hiro Balani proti Španielsku, rozhodnutie z 9. 12. 1994; Georgiadis proti Grécku, rozhodnutie z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku, rozhodnutie z 19. 2. 1998).

26. Vzhľadom na to, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd, vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry, podčiarkuje, že na základné právo na súdnu ochranu zásadne nazerá ako na právo „výsledkové“, to znamená, že posudzuje, či požiadavkám vyplývajúcim z obsahu tohto základného práva zodpovedá súdny proces ako celok, a pritom skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

27. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

28. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

IV.

Záver

29. Vychádzajúc predovšetkým z už uvedeného posúdenia veci (čl. III tohto odôvodnenia), ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v uznesení sp. zn. 4 Obdo 40/2018

z 20. júna 2019 zaoberal argumentáciou týkajúcou sa právneho posúdenia otázky platnosti odstúpenia od zmluvy žalovaným a otázky právnych úkonov smerujúcich k uznaniu záväzku žalovaným a ústavne akceptovateľným spôsobom sa s ňou aj vysporiadal. Právny názor vyslovený najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 má aj podľa ústavného súdu racionálny základ, a preto je legitímny a z ústavného hľadiska akceptovateľný.

30. Najvyšší súd tak dostatočne ozrejmil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k vydaniu napadnutého rozhodnutia, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré sú v posudzovanom prípade v súlade s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

31. Najvyšší súd sa s argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, a preto uznesením sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 rozhodol tak, že jeho dovolanie odmietol. Vzhľadom na uvedené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019 nemožno považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne, a preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

32. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 40/2018 z 20. júna 2019, odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

33. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Miroslav Duriš
predseda senátu